

Čís. 2615.

Trestání válečné lichvy (zákon ze dne 25. dubna 1924, čís. 80 sb. z. a n.).

Skutková podstata trestného činu podle článku I. čís. 1 písm. a) zákona nepředpokládá využívání mimořádných poměrů válkou vyvolaných.

Pokud jest pachatel s hlediska článku I. čís. 1 posl. odst. zákona oprávněn žádati náhradu nákladu na zřízení bytu od toho, komu sám postupuje svůj bezplatný byt.

(Rozh. ze dne 8. ledna 1927, Zm I 632/26.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalované do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 7. září 1926, pokud jím byla stěžovatelka uznána vinnou přečinem podle článku I. (čís. 1) písm. a) zákona ze dne 25. dubna 1924, čís. 80 sb. z. a n. a §u 8 odstavce třetí zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek ohledně stěžovatelky jako zmatečný a věc vrátil soudu první stolice, by ji v rozsahu zrušení znovu projednal a rozsoudil.

D ů v o d y:

Pokud písemná zmateční stížnost uplatňuje důvod zmatečnosti podle čís. 9 písm. a) §u 281 tr. ř., nelze jí upřítí oprávnění. Napadený rozsudek, zabývá se obhajobou stěžovatelky, že si dala v roce 1924 svým nákladem zřídit přístavek v podkroví, že byt v přízemí měla sama míti jako domovnice a že proto požadovala 4000 Kč, by měla nahrazený náklad na tento přístavek, nevzal zřetele na tuto obhajobu proto, poněvadž se obžalovaná vůči S-ovi ani slovem nezminila o tom, že tento peníz má býti náhradou za náklad na přístavek v podkroví, poněvadž nebylo o tom řeči, by si S. vzal byt v podkroví, naopak že obžalovaná chtěla 4000 Kč za postoupení bytu v přízemí a jen výhradně za tento byt, a poněvadž náklad na zařízení bytu v podkroví nemá s bytem v přízemí nic společného. Nalézací soud vychází z nesprávného výkladu článku I. čís. 1 písm. a) zák. ze dne 25. dubna 1924, čís. 80 sb. z. a n., najmě z nesprávného výkladu posledního odstavce onoho zákonného ustanovení. § 8 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. byl doplněn zákonem ze dne 25. dubna 1924, čís. 80 sb. z. a n. ustanovením článku I. tohoto zákona, podle něhož podle písm. a) stejně se trestá nájemník nebo jiný uživatel bytu, dá-li sobě nebo jinému poskytnouti nebo slíbiti prospěch majetkový za postoupení bytu nebo v souvislosti s tím. Poslední odstavce článku I. čís. 1 zákona předpokládá, že jsou splněny všechny pojmové složky trestného činu, uvedeného v témže článku pod čís. 1 písm. a), a činí pachatele přes to beztrestným, utrpěl-li postoupením bytu majetkovou újmu, rovnající se přijatému nebo slíbenému majetkovému prospěchu. Obžalovaná spáchala trestný čin, uvedený v článku I. čís. 1 písm. a) zákona, neboť podle rozsudkového zjištění požadovala

od S-a za postoupení bytu v přízemí domku č. p. 66 v D., do kteréhožto bytu se měla sama nastěhovati jako domovnice, 4000 Kč a posléze se spokojila a od S-a přijala za postoupení tohoto bytu 3700 Kč. V předběžném řízení a při hlavním přelíčení hájila se obžalovaná tím, že si dala svým nákladem zříditi přístavek v podkroví, a že náklad s tím spojený ve výši 4000 Kč požadovala od S-a za to, že mu postoupila byt v přízemí, který se mezi tím uprázdnil, a do něhož se měla sama nastěhovati jako domovnice. Tím se dovolávala újmy, kterou utrpěla postoupením bytu v přízemí S-ovi, kterýžto byt měla dostati jako domovnice zadarmo. Okolnost, zda se obžalovaná při jednání se S-em vůči němu zmínila o tom, že požadovaných 4000 Kč má býti náhradou za náklad na přístavek v podkroví, či nikoliv, jest nerozhodna, rozhodným jest jedině, zda náklad ten skutečně vynaložila. Byt v přízemí byl jí jako domovnici přikázán, mohla se do bytu toho sama nastěhovati a byt v podkroví pronajmouti. Je nerozhodno, že obžalovanou tvrzený náklad nebyl vynaložen na byt v přízemí, neboť obžalovaná utrpěla by újmu tím, že se sama do bytu toho nenastěhovala a bytu v podkroví jinak nepronajala. Nálezací soud zaujav mylné stanovisko, že obhajoba obžalované je nerozhodná, poněvadž se S-ovi nezmínila o tom, že peníz jí požadovaný má býti náhradou za náklad na přístavek v podkroví, a poněvadž náklad ten nemá s bytem v přízemí ničeho společného, nezjišťoval, zda skutečně a v jaké výši obžalovaná utrpěla újmu jí tvrzenou, a neučinil v tomto směru zjištění o obhajobě obžalované, jež by mohla míti v zápětí její beztrestnost po rozumu posledního odstavce článku I. čís. 1 zákona čís. 80/1924, nebo mírnější posouzení trestného činu (zisk pod 2.000 Kč — přestupek). Jest tudíž napadený rozsudek zmatečným podle čís. 9 písm. a) §u 281 tr. ř., i bylo jej zrušiti, a věc vrátiti soudu první stolice, by ji v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl, aniž by bylo třeba, zabývati se dalšími výtkami písemné zmatečné stížnosti.

Při ústním provedení zmatečné stížnosti bylo s hlediska hmotně-právního důvodu zmatečnosti podle čís. 9 písm. a) §u 281 tr. ř. uplatněno, že pojmovým znakem trestného činu podle článku I. čís. 1 zák. čís. 80/1924 jest, by se tam uvedené jednání stalo využitkováním mimořádných poměrů válkou vyvolaných, a že tato okolnost nebyla zjištěna. Stížnosti nelze dáti v tomto směru za pravdu. Předpis čís. 1 článku I. novely byl vložen za první odstavec §u 8 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. a stal se tak součástí tohoto §u. § 8 zákona požaduje ovšem k naplnění skutkové podstaty trestného činu, uvedeného v prvním odstavci, by pachatel jednal, využívaje mimořádných poměrů vyvolaných válkou. Z toho by se na první pohled mohlo snad usuzovati, že i skutková podstata trestného činu podle článku I. čís. 1 písm. a) novely vyžaduje využívání mimořádných poměrů válkou vyvolaných. Proti tomuto pojetí mluví však doslov vloženého zákonného ustanovení: »Stejně se trestá...«, jež pak pod písm. a) až c) přesně vymezuje skutkové podstaty tam uvedených trestných činů; aniž by tam byl výslovně uveden znak využívání mimořádných poměrů válkou vyvolaných neb na tento předpoklad nějak poukázáno. Nejvyšší soud se nepokládá

za oprávněna, by do zákona něco vkládal, čeho zákonodárce ani nevyřekl, ani nenaznačil. Ostatně požadování majetkového prospěchu za postoupení bytu sotva bude myslitelné za poměrů, kdy již přestane bytová tíseň vyvolaná válečnými a poválečnými poměry. Nelze též pomínouti, že článkem III. zákona č. 80/1924 byl výslovně zrušen § 20 odst. druhý zákona ze dne 26. dubna 1923, č. 85 sb. z. a n. o ochraně nájemníků, který tytéž skutkové podstaty činů, jež jsou uvedeny v článku I. č. 1 písm. a) až c) zákona č. 80/1924, prohlašoval za zapovězené a podle §u 28 za správně trestné. Prohlásiv nyní tytéž skutkové podstaty za činy soudně trestné, dal tím zákonodárce jasně na jevo, že chce tak účinněji postihnouti právě tuto zakrytou formu bytové lichvy, než jako dosavad pouhým správním potrestáním (srv. též zprávu výboru ústavně-právního poslanecké sněmovny tisk č. 4433).

Čís. 2616.

Otázka »pokojné držby« ve smyslu §u 83 tr. zák. jest otázkou právní; při jejím řešení nutno vycházeti z nenapadených a proto vízících skutkových zjištění nalézacího soudu.

O klidné držbě lze mluvit jen tehdy, byla-li bezprostředně před vpádem bez rušení vykonávána, při čemž se předpokládá, že osoba, jejíž držba měla býti rušena, jí skutečně nabyla.

Nebyly-li vypožadované pozemky odevzdány novým pachtýřům podle předpisů §u 20 zákona ze dne 8. dubna 1920, č. 329 sb. z. a n. (ve znění zákona ze dne 13. června 1922, č. 220 sb. z. a n.), ač dosavadní pachtýři dobrovolně neustoupili, nenabyli noví pachtýři ani vykolíkováním jim přidělených pozemků jich držby ve smyslu §u 83 tr. zák.

Předmětem zločinu §u 85 a) tr. zák. mohou býti jen hmotné (tělesné) věci movité nebo nemovité; poškození jich může záležeti buď v úplném nebo částečném zničení podstaty, nebo znehodnocení věci; předmětem onoho zločinu nemůže býti výsledek měřičských prací.

Ke zločinu §u 199 e) tr. zák. se nevyžaduje, by pachatel jednal v úmyslu poškoditi majitele pozemku na jeho majetku; stačí úmysl, by majiteli pozemku byl odňat průkaz jeho hranice.

Útisk (zákon ze dne 12. srpna 1921, č. 309 sb. z. a n.).

Újma ve smyslu §u 1 zákona nemusí býti značnějšího rozsahu a újmou hned viditelnou (citelnou); stačí i újma, záležející v nepatrnějším zasažení do práv ohroženého, které podle okolností třeba později k tomu přibývajících může vésti ke skutečné majetkové újmě (škodě); spadá sem hrozba vytrháním kolíků vsazených k určení hranic.

(Rozh. ze dne 10. ledna 1927, Zm II 289/26.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Jihlavě ze dne 9. března 1926, pokud jím bylo 22 obžalovaných uznáno vinnými zločinem veřejného násilí zlomyslným poškozením ci-